

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ ΈΚΘΕΣΗΣ

ΕΚΚΛΗΣΗ ΣΤΟΥΣ ΔΙΑΝΟΟΥΜΕΝΟΥΣ

Στις 18 Ιουλίου 1946 από το BBC στο Λονδίνο, ο Νίκος Καζαντζάκης απευθύνει το παρακάτω μήνυμα στους διανοούμενους όλου του κόσμου που είχε σχεδιάσει στο μυαλό του από την Αίγινα. Η έκκληση αυτή δημοσιεύτηκε στο περιοδικό "Life and Letters", Λονδίνο, αριθ. 109, Σεπτέμβριος 1946.

Η φωνή αυτή δεν απευθύνεται μονάχα στους Έλληνες, παρά και σε όλους τους αγνούς και τίμιους ανθρώπους στον κόσμο. Γιατί η στιγμή, που περνάει τώρα η ανθρωπότητα, είναι κρίσιμη κι ο κόσμος πια αποτελεί ένα τόσο ενιαίο οργανισμό, που δε μπορεί ένας λαός να σωθεί, αν δε σωθούν όλοι κι αν ένας λαός χαθεί, μπορεί να παρασύρει στο χαμό κι όλους τους άλλους. Πέρασε για πάντα η εποχή, που ένας λαός μπορούσε ν' απομονωθεί και να σωθεί ή να χαθεί μονάχος. Γι' αυτό, μιλώντας στους ανθρώπους της ράτσας σου σήμερα, νιώθεις πως μιλάς σε όλες τις ανθρωπίνες ράτσες μαζί. Η φωνή τούτη θέλει να εκφράσει την ανησυχία και τις ελπίδες ενός πνευματικού ανθρώπου, που γεννήθηκε στην Ελλάδα κι αισθάνεται γι' αυτό ακόμα μεγαλύτερη ευθύνη απέναντι στο σύνολο. Όλοι αόριστα νιώθουμε πως κάποιος κίντυνος μεγάλος απειλεί το σημερινό πολιτισμό.(...) Υπάρχει έλλειψη ισορροπίας, δυσαρμονία ανάμεσα στη διανοητική και στην ηθική εξέλιξη του ανθρώπου. Τούτος είναι, μου φαίνεται, ο μέγας κίντυνος. Σε άλλες εποχές, στην Ανατολή, συνέβη το αντίθετο. Η ψυχή είχε προχωρήσει, μα ο εξερευνητικός νους, η Επιστήμη, είχε μείνει πίσω. Δυσαρμονία επικίνδυνη, που την πλήρωσαν ακριβά οι ηθικά ανώτεροι, μα δυναμικά καθυστερημένοι λαοί της Ανατολής οι βάρβαροι κατέβηκαν και τους εξαφάνισαν. Σήμερα, στην Ευρώπη, γίνεται το αντίθετο. Για να σταθεί όμως σ' ένα υψηλό επίπεδο ένας πολιτισμός, πρέπει να κατορθώσει να φτάσει στην αρμονία νου και ψυχής. Η σύνθεση αυτή πρέπει να τεθεί ως ανώτατος σκοπός του σημερινού μας παναθρώπινου αγώνα.(...)

Πως μπορεί να γίνει, μέσα σε τόση κούραση, ανησυχία κι αβεβαιότητα, η εσωτερική ανοικοδόμηση του ανθρώπου; Ένας μονάχα τρόπος υπάρχει: να επιστρατεύσουμε όλες τις φωτεινές δυνάμεις, που υπάρχουν μέσα σε κάθε άνθρωπο και σε κάθε λαό(...) Η ευθύνη σήμερα του πνευματικού ανθρώπου είναι μεγάλη. Γιατί τυφλά είναι τα πάθη, αλληλοσυγκρούονται οι επιθυμίες, τρομαχτικές είναι οι υλικές δυνάμεις, που έθεσε ο νους στα χέρια του ανθρώπου κι από τη χρησιμοποίησή τους εξαρτάται η σωτηρία ή ο χαμός του ανθρωπίνου γένους. Ας ενωθούμε όσοι πιστεύουμε στο πνέμα. Ας αντικρύσουμε με σαφήνεια την επικίνδυνη στιγμή που διαβαίνουμε κι ας δούμε ποιο είναι σήμερα το χρέος του πνευματικού ανθρώπου.

Δεν αρκεί πια η ωραιότητα, δεν αρκεί η θεωρητική αλήθεια, μήτε η άνεργη καλοσύνη. Το χρέος σήμερα του πνευματικού ανθρώπου είναι πιο μεγάλο και πιο δύσκολο. Μέσα στο μεταπολεμικό χάος ν' ανοίξει δρόμο και να βάλει τάξη

να βρει και να διατυπώσει το νέο παγκόσμιο σύνθημα, που θα δώσει ενότητα, δηλαδή αρμονία στο νου και στην καρδιά του ανθρώπου. Να βρει το λόγο τον απλό, που ν' αποκαλύπτει πάλι στους ανθρώπους τούτο το απλούστατο: πως όλοι είμαστε αδέρφια. (...)

A. Να αποδώσετε την περίληψη του κειμένου σε 100-120 λέξεις.

B. Να αναπτύξετε σε 100-120 λέξεις το παραπάνω παράθεμα, « *Για να σταθεί όμως σ' ένα υψηλό επίπεδο ένας πολιτισμός, πρέπει να κατορθώσει να φτάσει στην αρμονία νου και ψυχής* » .

Γ. Να αναφέρετε τον τρόπο ανάπτυξης της τρίτης παραγράφου.

Δ. Να αναφέρετε τον/τους τρόπο/ους πειθούς της δεύτερης παραγράφου.

Ε. α) Να αναφέρετε τα αντώνυμα των υπογραμμισμένων λέξεων.

β) Να αναφέρετε πέντε παραδείγματα μεταφορικής χρήσης της γλώσσας.

ΣΤ. ΘΕΜΑ: Σε ένα άρθρο στην εφημερίδα του σχολείου σας, αναφέρετε προβλήματα της σύγχρονης εποχής και τρόπους με τους οποίους οι πνευματικοί άνθρωποι μπορούν να παρέμβουν δραστικά στην αντιμετώπισή τους.

Επιμέλεια: Ψαρράς Γιάννης, Κωτίτσα Κατερίνα, Μωυσιάδου Ιωάννα, Ποργιαλίδου Νατάσα